

МАТЕРІЯЛИ, ТВОРЧІ ПОРТРЕТИ

Зеновія Жмуркевич

ТЕТЯНА МОЛЧАНОВА – МУЗИКАНТ І НАУКОВЕЦЬ

*Музика – посередник між духовним
і чуттєвим життям людини
Бетовен*

Творчий портрет завжди має особливу «тональність», надиктовану своєрідністю особистості, до якої звертаємося. Кожна людина – унікальна й неповторна. Особливо, якщо вона – митець. Бути митцем – це Божий дар. Ольга Богомолець зізнається: «Я із захопленням дивилась на людей, які могли Творити. Творити музику, пісню, поезію, красу... Вони здавалися мені Іншими – просвітленими»¹.

Професор, виконавець-концертмейстер, вдумливий науковець, філософ, наповнений мудрістю, цікавий і тактовний співрозмовник, водночас легкоранима поетична душа, яка пише ліричні поезії. Усе це складає особливу гармонію, дивовижну незмінність особистості Тетяни Молчанової – професора кафедри концертмейстерства ЛНМА.

Тетяна Олегівна Молчанова народилася 3 квітня 1956 року в м. Стрию Львівської області в родині Бондаренків. 1970 року закінчила Стрийську музичну школу,

¹ О. Богомолець. Пробудження Душі // Ліна Костенко. *Гіацинтове сонце: Поезії* / упоряд. Ольга Богомолець. Київ: Либідь 2010, с. 6.

клас фортеп'яно Ольги Новицької (молодші класи) та Дарії Каленюк (старші класи), 1974 року – Дрогобицьке музичне училище (клас викладача Євгенії Косинської), а 1979 – Львівську консерваторію ім. М. Лисенка (клас фортеп'яно Наталії Грамотеєвої, клас концертмейстерства Мирослави Логойди, клас камерного ансамблю Лілії Оніщенко). 1987 року закінчила асистентуру-стажування на кафедрі концертмейстерства Київської консерваторії (клас професора Рімми Голубевої). Тетяна Молчанова – кандидат мистецтвознавства («Вокальна творчість Ш. Чалаєва у контексті художньо-стильових тенденцій сучасної музики», 1990). Сьогодні вона є докторантом кафедри історії музики ЛНМА.

З 1986 року Т. Молчанова працює на кафедрі концертмейстерства. Її клас закінчили понад 100 випускників, серед яких – дипломанти міжнародних і всеукраїнських конкурсів у номінації «кращий концертмейстер» (О. Тороповська, Л. Пашук, А. Данильєва, Т. Гриськова, О. Кужель, Ю. Портной, П. Алфьорова, О. Койдер та ін.), магістранти, асистенти-стажисти. Член журі Міжнародного конкурсу юних концертмейстерів «Амадей» (Харків: 2009, 2011, 2013). У 2005 році – голова експертної комісії з акредитації Одеського училища мистецтв і культури ім. К. Данькевича. Підтримує зв'язки з Інститутом Музики Академії ім. Я. Длугоша (Ченстохова, Польща), де проводить майстер-класи, читає лекції.

Після конкурсу «АМАДЕЙ 2013» (зліва направо):

Ігор Котлярєвський, професор Московської консерваторії ім. П. Чайковського;
 Наталія Неміш, викладач відділу народних інструментів ЛДМА ім. С. Людкевича;
 Євгенія Нікітська, професор Харківського національного університету мистецтв
 ім. І. Котлярєвського;
 Оксана Бень, викладач відділу концертмейстерства ЛДМА ім. С. Людкевича;
 Тетяна Молчанова;
 Марта Мудра, студентка ЛДМА ім. С. Людкевича, лауреат конкурсу «Амадей»;
 Анетта Лігягіна, студентка ЛДМА ім. С. Людкевича, дипломантка конкурсу «Амадей»;
 Ганс Мартін Шрайбер, професор Вищої школи музики і театру (Ляйпціг, Німеччина);
 Андрій Цигічко, п'яніст (Німеччина).

Своє професійне життя Тетяна Молчанова присвятила справі піднесення фаху п'яніста-концертмейстера на високий щабель. Адже й дотепер існує вельми парадоксальна ситуація: мистецтво п'яніста-концертмейстера, яке впродовж століть формувалося та закріплювалося у виконавській практиці, має свою специфіку, виконавські, педагогічні завдання, отримало широке розповсюдження як окрема спеціальність, поки що в Україні не отримало відповідного наукового осмислення. Цей фах і дотепер часто позиціонується на другорядному щаблі, тому ніби-то й не вартує уваги і за іронічним висловом званого британського концертмейстера Джеральда Мура, «сприяє успіху концерту не більше, ніж гардеробник»².

Та сучасне виконавство аж ніяк не можна уявити без участі п'яніста-концертмейстера: жодна опера чи балет, виступ хору або ж музичний конкурс не можуть відбутися без його попередньої праці. Він має володіти особливими фаховими якостями, пов'язаними з необхідністю інтенціювати слухову та візуальну увагу на декілька об'єктів: у виконанні своєї партії, в тісному контакті з солістом чи диригентом; відчувати себе частиною цілого у виконавському дуеті з інструменталістом. На противагу солістові, перевагою якого є поступове вивчення твору, існування етапу «дозрівання» концертної програми, п'яніст-концертмейстер зобов'язаний досконально володіти нотним текстом від самого початку співпраці з солістом, поєднуючи своє виконання з допомогою соліста у вивченні партії, володіючи високими реактивними властивостями на спільну виконавську творчість.

Кожний соліст усвідомлює важливість творчої підтримки концертмейстера, а надто в умовах підготовки концертних програм, що передбачає не лише технічну оснащеність п'яніста, а й вміння чутливо налаштуватися на соліста, сприймати його, щоразу створюючи спільний виконавський образ. Як справедливо зазначав відомий концертмейстер Євген Шендерович: «Поганий п'яніст ніколи не зможе стати добрим акомпаніатором, відповідно і не будь-який добрий п'яніст досягне великих результатів в акомпанементі, доки не засвоїть законів ансамблевих співвідношень, доки не розвине в собі чутливість до партнерів, не відчує нерозривність і взаємодію між партією соліста та партією акомпанементу»³.

Отож основною сферою наукових пошуків Тетяни Молчанової є концертмейстерство. Вона – автор першого в Україні навчального посібника «Мистецтво п'яніста-концертмейстера» (2001), в якому систематизовані необхідні для знання та навички у різних напрямках діяльності концертмейстера (2007 року посібник було перевидано).

2005 року побачила світ монографія «З історії ансамблевого музикування», в якій розглянуто еволюцію ансамблевого музикування, зародження фаху артиста ансамблю й акомпаніатора-концертмейстера. Тетяна Молчанова є автором книги про відомого українського концертмейстера, Заслужену артистку України Ярославу Матюху «Мистецтво бути другою» (2009), в якій висвітлено її життєвий і творчий шлях, зібрано спогади виконавців, з якими співпрацювала, та композиторами,

² Дж. Мур. *Певец и аккомпаниатор: воспоминания, размышления о музыке* / перекл. с англ. В. Чачава. Москва: Радуга 1987, с. 36.

³ Е. Шендерович. *В концертмейстерском классе: Размышления педагога*. Москва: Музыка 1996, с. 4.

першовиконавицею творів яких була. У 2013 році вийшла «Мала енциклопедія піаніста-концертмейстера, артиста камерного ансамблю», яка знайомить з професійними термінами і поняттями, що стосуються різних аспектів роботи піаніста-концертмейстера, артиста камерного ансамблю. Цікавим є й мистецьке оформлення «Малої енциклопедії» – на її форзацах авторка збирила висловлювання музикантів, знаних людей різних епох і країн про фах піаніста-концертмейстера, починаючи від св. Іоана Златоустого про стародавнє мистецтво кіфаредів і авлестистів до сучасних теоретиків і практиків цього виконавського феномену.

2014 року опубліковано енциклопедичний довідник «Галицька концертмейстерська школа», в якому зібрано інформацію про піаністів-акомпаніаторів, концертмейстерів, артистів камерного та фортеп'янного ансамблю Галичини в історичному просторі XIX–XXI сторіччя. Матеріал формувався за архівними даними, спогадами знаних виконавців, спілкуванням зі сучасними музикантами. На сьогодні до друку підготовлена і знаходиться у видавництві енциклопедія про піаністів-акомпаніаторів, концертмейстерів, артистів камерного і фортеп'янного ансамблю країн світу, що вийде у 2015 році.

Професор Тетяна Молчанова бере участь у наукових конференціях, активно займається науковою і методичною працею. У її доробку – статті та методичні розробки з проблем концертмейстерства, велика низка рецензій на методичні праці викладачів кафедр концертмейстерства музичних навчальних закладів Донецька, Харкова, Одеси, Львова, Нижнього Новгорода. Вона є автором 4-х випусків «Анотованого бібліографічного покажчика літератури з проблем концертмейстерства» (1989, 1994, 1999, 2008).

Проводить постійну рубрику «Мистецька палітра» у львівському літературно-мистецькому часописі «Дзвін», де знайомить читачів з яскравими особистостями в українській музичній культурі.

Творча діяльність Т. Молчанової зафіксована у фондових записах на Львівському радіо і телебаченні. Співпрацювала зі співаками – Заслуженим артистом України Г. Кузовковим, М. Грабовою-Митник, Б. Косопудом, В. Пономаренком, М. Жишкович; скрипалями – О. Кириловим, М. Крижанівським. Нині активно співпрацює із Заслуженою артисткою України Н. Романюк.

Доволі цікавим є ще один керунок діяльності – за роки роботи на кафедрі разом зі студентами професора провела чимало різноманітних тематичних концертів, де була не лише творчим керівником, а й анонсувала кожен, була ведучою, відкриваючи слухачам чарівний світ музики того чи іншого композитора. Серед них: «Вокальна музика О. Гречанінова (1990), «Концерт до 100-річчя С. Прокоф'єва» (1991), «Вокальні цикли Г. Свірідова» (1992), «Вокальна лірика Людвіга ван Бетховена» (1993), літературно-музичний вечір пам'яті Лесі Українки (1994), «Чарівний світ музики Е. Гріга» (1995), «Вокальна та інструментальна музика композиторів США» (1996), «Вокальні твори композиторів Польщі» (1998), «У старовинному стилі» (2001), «Французька музика XIX ст.» (2001), «Музика вічності» (2002), «Вокальна лірика М. Римського-Корсакова» (2003), «Циклічна форма у вокальній та інструментальній музиці» (2003), музично-поетична композиція «Мій день і ніч, мій захід і мій схід...» (2003), «Світ дитини» (2004), «Музика вічності» (2004), «Музична шекспіріана» (2005), «Концерт в концерті» (2005), «Концерт італійської

вокальної музики» (2006), «Концерт до 100-річчя Д. Шостаковича» (2006), «Музика Моріса Жозефа Равеля» (2007), «Вечір пам'яті Л. Ревуцького» (2007), «Вокальна лірика Вільгельма-Ріхарда Вагнера» (2008), «Невідомий... відомий Дж. Пуччіні: до 150-ліття з дня народження» (2008), «Італійська вокальна музика: від К. Монтеверді до Г. Доніцетті» (2009), «Мистецтво п'яніста-концертмейстера» (2010), «Образи любові: Концерт до 200-річчя від дня народження Ф. Шопена» (2010), «Вокальна музика композиторів Німеччини і Франції» (2010), «Ноктюрн» (2011), «Мистецтво, до якого завжди звертаються...» (концерт з творів Ф. Крейслера), 2012.

Тетяна Молчанова є автором творчого проекту «Маловідомі жінки-композитори», в контексті якого відбулися концерти з творів Фанні-Цецілії Мендельсон-Генсель (2012), Кларі-Жозефіни Вік-Шуман (2013), Елізабет-Жакет де ля Герр, Жанни-Луїзи Фарранк, Лілі Буланже, Сесіль Шамінад (2014).

Митець – це особистість із великою потребою виражати красу. Творча діяльність Тетяни Молчанової є суголосною з висловлюванням відомого п'яніста-концертмейстера Станіслава Саварі: «Діяч мистецтва, до якої б епохи і напряду не належав, який би різновид творчості не представляв, робить відчутний внесок у загальнолюдську спадщину культури, примножує духовне багатство своїх сучасників»⁴.

Концерт з творів Кларі-Жозефіни Вік-Шуман
(творчий проєкт «Маловідомі жінки-композитори», (14.11.2013, ЛНМА),
зліва направо: Володимир Боднар (фортеп'яно), Ольга Галій (фортеп'яно),
Соломія Ониськів (скрипка), Марія Мацера (фортеп'яно), професор Тетяна Молчанова,
Віталій Роздайгора (вокал), Тетяна Макар (фортеп'яно), Оксана Побуцька (фортеп'яно),
Любов Личко (фортеп'яно), Юрій Григораш (вокал), Інна Капустіна (фортеп'яно)

⁴ С. Саварі. *Учитель донецького солов'я: Монографія*. Донецьк: ДГМА 2012, с. 88.

Бібліографія публікацій Тетяни Молчанової

1. Всегда в поиске (к 50-летию со дня рождения Ш. Чалаева) // *Советский Дагестан* (1986/4), с. 34–37.
2. Созвучно времени и судьбе (творческий портрет композитора Ш. Чалаева) // *Советский Дагестан* (1987/6), с. 37–43.
3. *Изучение в классе концертмейстерства камерно-вокальных циклов Ш. Чалаева на слова Р. Гамзатова: Методические рекомендации*. Львів: ЛДК 1988. 24 с.
4. *Методические рекомендации к работе над вокальным циклом С. Невядомского «Яськова доля» на сл. М. Конопницькой в концертмейстерском классе* / Министерство культуры УССР, Респ. метод. кабинет по учебным заведениям искусств и культуры. Київ 1991. 26 с.
5. *Анотований бібліографічний покажчик літератури з концертмейстерства*, вип. 1 / упоряд. Тетяна Молчанова / Міністерство культури і мистецтв України, Метод. кабинет по учбовим закладам мистецтв і культури. Київ 1989. 24 с.
6. *Анотований бібліографічний покажчик літератури з концертмейстерства*, вип. 2 / упоряд. Тетяна Молчанова / Міністерство культури і мистецтв України. Метод. кабинет по учбовим закладам мистецтв і культури. Київ 1994. 30 с.
7. Гідний пам'яті (до 130-річчя від дня народження Д. Січинського) // *Дзвін* (1995/2), с. 90–91.
8. Музыка – моя пристрасть! (про народного артиста України, професора Володимира Ігнатенка) // *Дзвін* (1996/9), с. 159–160.
9. *Вокальні твори Л. Бетховена у концертмейстерському класі: Методико-виконавські поради для викладачів і студентів вузів* / упоряд. Тетяна Молчанова / Міністерство культури України. Республ. метод. кабинет по учбовим закладам мистецтв і культури. Київ 1996. 38 с.
10. Зі славної плеяди (про Кирила Стеценка) // *Дзвін* (1997/2), с. 158–160.
11. Гордість і слава української музики (до 155-річчя від дня народження М. Лисенка) // *Дзвін* (1997/5–6), с. 157–159.
12. Життя, віддане музиці (про Михайла Вериківського) // *Дзвін* (1997/11–12), с. 99–100.
13. Грані таланту (до 95-річчя від дня народження Ю. Мейтуса) // *Дзвін* (1998/2), с. 114–115.
14. *Виховання навичку самостійної роботи в класі концертмейстерства: Метод. пропозиції для викладачів і студентів* / упоряд. Тетяна Молчанова. Київ 1998. 28 с.
15. Талант, закорінений у глибини традицій (до 120-річчя від дня народження С. Людкевича) // *Дзвін* (1999/2), с. 94–95.
16. *Контрольно-кваліфікаційні завдання з предмету «концертмейстерський клас»: Метод. поради* / Т. Молчанова. Київ 1999. 30 с.
17. Сила долі (про В. Барвінського) // *Дзвін* (1999/3-4), с. 156–157.
19. Щедрість душі і таланту (до 110-річчя від дня народження Л. Ревуцького) // *Дзвін* (1999/3-4), с. 111–112.
20. *Анотований бібліографічний покажчик літератури з концертмейстерства: Для викладачів і студентів вищих і середніх навчальних закладів*, вип. 3 / упоряд. Тетяна Молчанова. Київ 1999. 14 с.
21. Музикант другого гатунку? (Слово на захист професії концертмейстера) // *Art line* (1999/7–8), с. 96.
22. Музикант и гражданин (Год Станислава Людкевича) // *Музыкальная жизнь* (1999/10), с. 32.
23. Час, втілений у музиці (про Б. Лятошинського) // *Дзвін* (1999/9), с. 123–124.
24. Звучання вічності (про Мирослава Скорика) // *Дзвін* (2000/7), с. 110–111.
25. Глибинні музики шари (про М. Леонтовича) // *Дзвін* (2000/11–12), с. 153–155.
26. Мистецтво п'яніста-концертмейстера: навч. посібник. Львів: ЛДМА 2001. 216 с.

27. Сходження (про композитора В. Камінського) // *Дзвін* (2002/7), с. 116–118.
28. Загадка розмірності таланту (про композитора О. Козаренка) // *Дзвін* (2003/7), с. 8–110.
29. *Вступні вимоги для асистентів-стажистів з фаху «концертмейстерський клас»*. Львів 2004.
30. *Програма з початкової дисципліни «концертмейстерський клас» для асистентів-стажистів*. Львів 2004.
31. «Співаю серцем» (про заслужену артистку України, співачку Н. Романюк) // *Дзвін* (2004/10), с. 107–109.
32. *З історії ансамблевого музикування: монографія*. Львів: «СПОЛОМ» 2005. 160 с.
33. *Теоретичний курс «Основи концертмейстерської роботи» як важливий предмет навчання студентів фортеп'янного факультету* // Концертмейстерська діяльність: Історія, теорія, практика / Ред.-упоряд. Л. Ніколаєва. Львів: ЛДМА, 2005, с. 76–79.
34. Музичне життя та освіта в Галичині ХІХ – поч. ХХ ст. Становлення і розвиток мистецтва акомпанування // *Наук. вісник Українського університету в Москві: Том VIII*. [Ред. рада: Б. Тимошук та ін.; редкол.: В. Ідзьо [гол. ред.] та ін.]. Москва 2005, с. 149–156.
35. Професійний рівень акомпаніаторства в Галичині ХІХ-першої половини ХХ ст. в оцінці музичної преси // *Викон. музикознавство: наук. вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. [Ред. упор. М. Давидов, В. Сумарокова; ред. кол.: В. Рожок та ін.]. Київ 2005. Вип. № 47, кн. 11, с. 245–256.
36. Теоретична підготовка – як важливий критерій професіоналізму майбутніх концертмейстерів // *Матеріали ХVІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта 2005»* (7–21 лютого 2005 року). Т. 29. Дніпропетровськ: Наука і освіта 2005, с. 16–17.
37. Гармонія сердець і професій (про виконавський дует Ірини та Юрія Крихів) // *Ірина Крих – особистість, музикант, педагог: спогади*. Львів: Ліга-прес 2005, с. 71–80.
38. Творчість Дениса Січинського у контексті соціально-художніх тенденцій музичної культури Галичини кінця ХVІІІ-поч. ХІХ ст. // *Наук. вісник Українського Університету в Москві*, том ХІХ. – Москва 2005, с. 73–75.
39. Деякі аспекти пісенної творчості В. А. Моцарта // *Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий потенціал світу-2006»*. Т. 10. Дніпропетровськ: Наука і освіта 2006, с. 11–12.
40. *Мистецтво п'яніста-концертмейстера: навч. посібник* / вид. 2-е, доп., перер. Львів: Сполом 2007. 216 с.
41. Концертмейстерський фах: Проблеми. Питання. Вирішення // *Муз. мистецтво: наук. вісник*. [Ред.-упор.: Т. Туткова, О. Скрипник; ред. кол.: В. Воеводін та ін.]. Донецьк: Юго-Восток 2007. Вип. 7, с. 141–146.
42. Концертмейстерський клас як предмет навчання студентів-п'яністів: існуючі недоліки та методи їх усунення // *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць*. [Ред. та упор. А. Шаповалова; ред. кол.: Г. Т. Веркіна та ін.]. Вип. 20. Харків: ХДУМ 2007, с. 185–191.
43. Виховання оперного концертмейстера як одна зі складових спеціалізації студентів фортеп'янного факультету // *Викон. музикознавство: наук. вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. [Ред. упор. М. Давидов, В. Сумарокова; ред. кол.: В. Рожок та ін.]. Київ 2007. Вип. 69, кн. 13. с. 193–198.
44. Акомпаніаторська діяльність Василя Барвінського // *Musica Galichiana*, том Х / Pod red. Marty Wierzbieniec. Rzeszów 2007, с. 62–67.
45. Михайло Глінка й Україна (гортаючи сторінками «Записок композитора...») // *Дзвін* (2007/2), с. 106–107.
46. «Vivat, Славо!» (про заслужену артистку України, професора Я. Матюху) // *Дзвін* (2007/9), с. 99–105.

47. *Анотований бібліографічний покажчик літератури з концертмейстерства*, вип. 4 / упоряд. Тетяна Молчанова. – Київ 2008. 24 с. / Міністерство культури і туризму України. Держ. метод. центр навчальних закладів мистецтв і культури України.
48. Максим Березовський і Дмитро Бортнянський у контексті української музичної культури: життєві і творчі паралелі // *Українознавець: наук. збірник*. (2008/VI), с. 39–48.
49. Династія (про родину Пилатюків) // *Дзвін* (2008/5–6), с. 115–120.
50. Її життя – музика (про народну артистку України, професора М. Крушельницьку) // *Дзвін* (2008/7), с. 100–103.
51. Будинок музики (до 155-ліття Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка) // *Дзвін* (2008/8), с. 98–101.
52. «Музикуємо разом з Маестро» (про народного артиста України, професора А. Микитку та камерний оркестр «Академія») // *Дзвін* (2008/10), с. 88–92.
53. Поетичний диригент (про О. Гериновича) // *Дзвін* (2009/7), с. 111–113.
54. «Амадей» відкриває таланти (про IV Відкритий конкурс юних концертмейстерів) // *Музика* (2009/3), с. 4.
55. Невідомий Джакомо Пуччіні // *Музика* (2009/1–2), с. 26–27.
56. Вокальні мініатюри Ф. Мендельсона-Бартольді на слова Г. Гайне: до питання інтерпретації жанру // *Europejska nauka XXI powieki (07-15 maja 2009 roku)*. Przemysł: Nauka i studia 2009, s. 93–95.
57. Пісні у творчості Й. Гайдна: до проблеми осягнення спадщини композитора // *Матеріали за V Міжнародна научна практична конференція: «HONORS HIGH SCHOOL-2009»*. Софія: «Бял ГРАД-БГ» ООД 2009, с. 82–85.
58. Звукоряд його життя (до 55-річчя від дня народження народного артиста України, професора І. Пилатюка) // *Митці Львівщини: Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2009, с. 57–61.
59. Зі словами щирої вдячності та любові (до 60-річчя від дня народження Н. Грамотеєвої) // *Митці Львівщини: Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2009, с. 64–68.
60. Легендарна п'яністка і педагог (до 75-ліття від дня народження народної артистки України, професора М. Крушельницької) // *Митці Львівщини: Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2009, с. 93–98.
61. *Мистецтво бути „другою” (Творчий портрет українського концертмейстера, Заслуженої артистки України я. Матюхи)*. Львів: Сполум 2009. 172 с.
62. Лицар співу (про народного артиста України, професора В. Ігнатенка) // *Дзвін* (2010/1), с. 102–104.
63. Музичний мислитель (про професора, доктора мистецтвознавства, заслуженого діяча мистецтв України Л. Кияновську) // *Дзвін* (2010/2), с. 118–120.
64. Музична думка про мистецтво спільного музикування: наук // *Вісник Національної музичної академії України ім. П. Чайковського «Проблеми камерно-ансамблевого виконавства»: зб. статей*. [Ред.-упор. Є. Басалаєва, Т. Арсенічева; ред. кол.: В. Рожок та ін.]. Київ: НМАУ 2010. Вип. 87, с. 167–179.
65. Мистецька палітра її життя (до 70-ліття від дня народження М. Логойди) // *Митці Львівщини: Календар знаменних і пам'ятних дат на 2010 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2010, с. 55–58.
66. «Per aspera ad astra» (до 70-річчя від дня народження народного артиста України, професора В. Ігнатенка) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2010, с. 23–26.
67. «Музикознавець ХХІ століття» (до 55-річчя від дня народження доктора мистецтвознавства, професора, заслуженого діяча мистецтв Л. Кияновської) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2010 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2010, с. 52–55.

68. Лідер галицьких гобоїстів (про заслуженого діяча мистецтв України, професора В. Цайтца) // *Дорогою натхнення і краси: зб. статей*. Львів 2010, с. 22–26.
69. Чарівний голос (до 70-річчя від дня народження народної артистки України Людмили Божко-Лацанич) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2011 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2011, с. 47–50.
70. Актор щедрого таланту (до 70-річчя від дня народження народного артиста України Богдана Ступки) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2011 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2010, с. 51–55.
71. Залишаючись собою (до 70-річчя від дня народження народного артиста України Богдана Ступки) // *Дзвін* (2011/8), с. 104–106.
72. У кращих традиціях бельканто (до 70-річчя від дня народження народної артистки України Людмили Божко-Лацанич) // *Дзвін* (2011/11), с. 110–112.
73. Музична думка про мистецтво спільного музикування // *Наук. вісник Національної музичної академії України ім. П. Чайковського «Проблеми камерно-ансамблевого виконавства»*: зб. статей. [Ред.-упор. Є. Басалаєва, Т. Арсенічева; ред. кол.: В. Рожок та ін.]. Київ: НМАУ 2010. Вип. 87, с. 167–179.
74. Виконавець. Особистість. Педагог (творчий портрет В'ячеслава Борисовича Цайтца) // *Дзвін* (2011/10), с. 119–121.
75. Лише музика (до 100-річчя від дня народження Костянтина Сергійовича Донченка) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2012 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2012, с. 48–50.
76. Скрипкові містифікації Ф. Крейсlera: транскрипції – стилізації – оригінальні авторські композиції?: Музика и живот музика. Проучване и образование // *Материали за VIII Международна научна практична конференция «Найновите научни постижения-2012»*. Болгария: «Бял ГРАД-БГ» ООД 2012, с. 78–82.
77. Гортаючи сторінки розвитку музичної культури (становлення ансамблевого музикування як мистецтва і фаху в Галичині) // *Дзвін* (2012/4), с. 121–130.
78. «Трудом залізним турований шлях заслугою вашою буде...» (до 150-річчя від дня народження західноукраїнського композитора Остапа Нижанківського) // *Дзвін* (2013/1), с. 102–105.
79. «Віддавався пісні, як Орфей. Весь – немовби з чистого кришталю, – так лише досвітній соловей сам себе виспіває без жалю!» (до 160-річчя від дня народження українського співака Олександра Мишуги) // *Дзвін* (2013/5–6), с. 118–121.
80. Гідний спадкоємець батьківських традицій (до 120-річчя від дня народження західноукраїнського композитора Нестора Нижанківського) // *Дзвін* (2013/9), с. 95–98.
81. Український соловей (до 160-річчя від дня народження українського співака Олександра Мишуги) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2013 рік* / ред. О. Букавіна. – Львів: ЛОУНБ 2013, с. 37–42.
82. «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине...» (до 150-річчя від дня народження західноукраїнського композитора, хорового диригента, священика, громадського діяча Остапа Нижанківського) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2013 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2013, с. 11–18.
83. Гідний син свого батька (до 120-річчя від дня народження західноукраїнського композитора, педагога, виконавця, хорового диригента, музично-громадського діяча Нестора Нижанківського) // *Календар знаменних і пам'ятних дат на 2013 рік* / ред. О. Букавіна. Львів: ЛОУНБ 2013, с. 62–69.
84. *Мала енциклопедія п'яніста-концертмейстера, артиста камерного ансамблю: енциклопедичний довідник*. Львів: Сполом 2013. 288 с.
85. *Галицька концертмейстерська школа: науковий енциклопедичний довідник*. Львів: Сполом 2014. 176 с.

86. Системні механізми творчої лабораторії п'яніста-концертмейстера і соліста // *Науковий вісник Донбасу: Електронне наукове видання*. №4 (24). Луганськ: Луганський національний педагогічний університет ім. Т. Шевченка 2013.
87. Використання системно-функціонального підходу в роботі балетного концертмейстера // *Актуальні проблеми історії теорії та практики художньої культури*: зб. наук. праць. [Ред. кол.: В. Чернець та ін.]. Київ: Міленіум 2013. Вип. XXXI, с. 236–247.
88. Концепція модернізації системи обучения в класі концертмейстерства и её структурный алгоритм // *Актуальные проблемы высшего музыкального образования: Научно-аналитический и научно-образовательный журнал*. [Редакционный совет: Э. Б. Фертельмейстер и др.]. (2013/4(30). Нижний Новгород: Нижегородская государственная консерватория (академия) им. М. Глинки, с. 46–51.
89. Джерелознавча база вивчення проблематики спільного виконавського процесу та мистецтва п'яніста-концертмейстера // *Вісник Прикарпатського університету: Мистецтвознавство*. [Ред. рада: В. Грещук та ін.]. Івано-Франківськ, 2012–2013. Вип. 26–27, с. 187–197.
90. Історико-соціальні умови формування мистецтва п'яніста-концертмейстера в Україні // *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. праць. [Редкол.: В. Шульгина та ін.]. Київ: Міленіум 2013. Вип. 24, с. 84–97.
90. Инвариантность параметров совместного исполнения пианиста-концертмейстера и солиста // *ГЭНЖ: Музыковедение и культурология*. №1(9). Тбилиси: Тбилисская государственная консерватория им. Вано Сараджишвили 2013. с. 104–108.
92. Використання системно-функціонального підходу в роботі балетного концертмейстера // *Актуальні проблеми історії теорії та практики художньої культури*: зб. наук. праць. [Ред. кол.: В. Чернець та ін.]. Київ: Міленіум 2013. Вип. XXXI, с. 236–247.
93. Читання з листа і транспонування як важливі компоненти фахової лабораторії п'яніста-концертмейстера // *Молодь і ринок: Щомісячний науково-педагогічний журнал*. [Гол. ред. М. Вачевський; ред. кол.: Н. Скотна та ін.] (2014/1(108), с. 27–32.
94. Мистецтво п'яніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності // *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: зб. наук. праць. Наук. записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 19, т. 1 / [упор. В. Виткалов; ред. кол.: А. Г. Баканурський та ін.]. Рівне: РДГУ 2013, с. 212–217.
95. Психологический компонент деятельности концертмейстера как важный фактор творческой продуктивности исполнительского тандема «солист-концертмейстер» // *Музыкальная Армения: ежеквартальный, научно-теоретический, критико-публицистический журнал*. [Изд. совет: А. Б. Самбатян (дир.-основ.), Г. Шагоян (гл. ред.) и др.] (2014/1(46), с. 81–86.
96. Содержание и структура работы концертмейстера в классах оперно-симфонического и хорового дирижирования // *Пытання мастацтвазнаўства, этналогіі і фалькларыстыкі*: зб. статей / НАН Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры; навук. рэд. А. І. Лакотка. Мінск: Права і эканоміка 2014. Вип. 16. с. 112–117.
97. Рациональность восприятия фортепианной фактуры клавира как инициальный фактор в работе концертмейстера / Татьяна Молчанова // *Искусство и культура: научно-практический журнал*. Республика Беларусь: Витебский государственный университет им. П. Машерова (2014/3 (15), с. 39–47.
98. *Пианисты-аккомпаниаторы, концертмейстеры, артисты камерного и фортепианного ансамбля*: энциклопедия. Львів: Сполом, (у видавництві, виїде друком у 2015 р.). 636 с.

